

Huis van de Europese geschiedenis

In 2017 opende het Huis van de Europese geschiedenis in Brussel zijn deuren. Het was tien jaar daarvoor bedacht door de toenmalige voorzitter van het Europees Parlement, Hans-Gert Pöttering. Het had dus nogal wat voeten in de aarde voor het museum er was. Eerst werd er gediscussieerd over de vraag of zo'n museum überhaupt wel nodig is, vervolgens over de kosten en nu vinden sommigen dat er te weinig aandacht is voor de verschillen tussen Europese landen. Is dit museum de moeite waard om met leerlingen af te reizen naar België?

Lisa Oskamp is redacteur van Kleio en docent geschiedenis op PCC Het Lyceum in Alkmaar.

Het uitwerken van de missie en de verhaallijn van de permanente tentoonstelling heeft jaren in beslag genomen. Het idee was om de kennis van de Europese geschiedenis te bevorderen en mensen bewust te maken van uiteenlopende herinneringen aan gebeurtenissen in Europa. Het team dat zich hierover boog, was internationaal samengesteld en academisch onafhankelijk.

Het Huis van de Europese geschiedenis is gehuisvest vlak bij de Europese instellingen in Brussel. Het zit in een voormalige tandheelkundige kliniek voor kansarme kinderen. Die heeft de Amerikaan George Eastman, uitvinder van de Kodakcamera, destijds gefinancierd. Daarom draagt het gebouw zijn naam. De originele wachtruimte, met speciaal voor de jonge patiënten diverse schilderijen van dieren uit de fabels van de Franse schrijver Jean de La Fontaine, is nog te bezichtigen.

Van tevoren dacht ik dat de focus van dit museum zou liggen op de oprichting en uitbreiding van de Europese Unie. Het is echter veel breder van opzet. De permanente tentoonstelling gaat niet over de afzonderlijke geschiedenis van Europese

landen, maar over Europese verschijnselen. Er wordt aandacht aan een gebeurtenis besteed als deze aan drie criteria voldoet: de gebeurtenis of het idee moet zijn oorsprong hebben in Europa, het moet zich over heel Europa hebben uitgebreid en het moet in deze tijd nog steeds relevant zijn.¹ De tentoonstelling is verspreid over diverse verdiepingen. Met elke stijging van een verdieping kom je dichterbij het heden. Het verhaal wordt redelijk chronologisch verteld aan de hand van schilderijen, objecten, affiches en filmpjes. Er is goed nagedacht over de inrichting, want de vormgeving van elke ruimte past bij de periode die wordt behandeld. Het verhaal van de industriële revolutie bijvoorbeeld wordt verteld aan de hand van een replica van een stoomhamer uit Groot-Brittannië, en de voorwerpen die bij dit onderwerp aansluiten zijn te bekijken in een vitrine die geheel in de stijl van deze tijd is vormgegeven.

Griekse mythe

De gebeurtenissen die worden behandeld zijn gebundeld per thema. De vorming van Europa komt als eerste aan bod. Deze zaal beslaat de geschiedenis van een paar eeuwen. Het verhaal van de Europese geschiedenis begint bij de Griekse mythe van Europa. Vervolgens komt de vraag wat nu precies onder Europa valt. Dit wordt behandeld aan de hand van diverse kaarten. Geograaf Ptolemaeus uit de oudheid toont op zijn kaart een gedeelte van Europa. Op een kaart uit de zestiende eeuw is Europa afgebeeld als de maagd Maria, wat het belang van het christendom laat zien. Ook is er een kaart opgenomen zoals die nu in China wordt gebruikt. Op deze kaart staat China in het midden en is Europa veel kleiner en ergens in de hoek afgebeeld. Bij aardrijkskunde en in de geschiedenisles is het perspectief van wereldkaarten vast weleens voorbijgekomen, maar hier zie je de kaarten van diverse eeuwen en vanuit diverse continenten allemaal naast elkaar, wat het toch inzichtelijker maakt.

Er wordt ook aandacht besteed aan Europees erfgoed, zoals christelijke waarden en tradities in de vorm van een beeldje van een paus, en het

De industriële revolutie wordt getoond in een zaal die is vormgegeven in een industriële stijl. Foto: EP/Dominique Hommel.

rationele denken uit de verlichting aan de hand van de *Encyclopédie* van Denis Diderot. Tot slot wordt er bij dit thema ingegaan op herinneringen die selectief en veranderlijk kunnen zijn. Hier zijn bijvoorbeeld twee foto's te zien van Lenin die een toespraak houdt. De leerlingen kunnen kijken naar de verschillen. Bij één foto ontbreken twee mensen, dit zijn uiteraard Trotski en Kamenev, die nadat zij in ongenade waren gevallen bij Stalin van de foto werden verwijderd.

De andere thema's gaan verder de geschiedenis in en worden ook op deze wijze behandeld. Via de Franse Revolutie, de industrialisatie van Europa en de tijd van de wereldoorlogen komt de bezoeker bij de wereldoorlogen terecht. Uiteraard is er vanaf het einde van de Tweede Wereldoorlog aandacht voor de Europese integratie. Er wordt een ijzeren staaf uit 1953 getoond waarop het woord 'EUROP' staat. Dit woord eindigt bewust niet op een 'e' (de Franse spelling) of op een 'a' (Nederlandse, Duitse en Italiaanse spelling). Het laat letterlijk het compromis zien dat de betreffende landen van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal sloten. De verdere ontwikkeling van de Europese Unie wordt getoond aan de hand van beelden en affiches. Tot slot is er nog aandacht voor lof en kritiek op de EU en wordt gekeken naar het beeld dat de wereld van de EU heeft.

Bezoek met leerlingen

Mijn school heeft dit museum bezocht met twee vwo 6-klassen. Deze leerlingen volgden allemaal het vak maatschappijwetenschappen en hadden daarnaast geschiedenis in hun profiel. Wij zijn eerst naar het Europees Parlement gegaan, waar de leerlingen uitleg kregen over het functioneren daarvan. Vervolgens konden leerlingen vragen stellen aan een jonge Nederlandse Europarlementariër. Het bezoek werd afgesloten met een bezoek aan de plenaire zaal van het Europees Parlement. 's Middags hebben we het Huis van de Europese geschiedenis bezocht. We kregen daar rondleidingen met gidsen. De leerlingen waren over alle gidsen te spreken. Zo vertelt Nadia Recourt: 'Het was interessant, want de gids kon het heel leuk

vertellen.' Haar klasgenoot Jena van Ravenzwaaij vult aan: 'De gids was erg enthousiast en daarvoor was het interessant om naar te luisteren. Het viel me op dat het museum vooral inging op de moderne tijd.'

Pepijn Kuiper kijkt er anders tegenaan. 'Ik vond de rondleiding eigenlijk niet zo interessant, omdat het precies was wat we in de les al hebben gehad.' Daar heeft Pepijn op zich een punt, maar dat is eigenlijk juist een pluspunt. Een bezoek aan dit museum is een mooie afsluiting na de behandeling van alle tijdvakken. De tentoonstelling sluit goed aan bij de lesstof, maar verlevendigt alles door de objecten. De gidsen proberen de leerlingen ook steeds bij het verhaal te betrekken door vragen te stellen en gaan in op diverse interpretaties bij sommige gebeurtenissen.

Het is ook mogelijk het museum te bezoeken zonder rondleiding. U kunt bijvoorbeeld de internationale kritiek op de opzet van het museum door leerlingen laten bekijken. Ze kunnen in een groepje de positie van een land of een paar landen in de Europese Unie voorafgaand aan het museumbezoek onderzoeken en vervolgens kijken of zij vinden dat deze landen op de juiste wijze gerepresenteerd worden in het museum. Zo zijn er natuurlijk nog veel meer opdrachten te bedenken die bij de collectie van dit museum passen. Ik vind het museum dus de moeite waard om ervoor naar onze zuiderburen te reizen. ■

Met dank aan mijn collega van MAW, Kathelijne van der Putten, die de excursie heeft georganiseerd.

1 Uit een pdf met vragen en antwoorden over het Huis van de Europese geschiedenis: bit.ly/3f2GxP.

Boven: Een zaal in het Huis van de Europese geschiedenis. Onder: Kaarten en atlanten tonen hoe het wereldbeeld veranderde en nog steeds anders kan zijn. Foto: EP/Dominique Hommel.

Informatie voor een bezoek

Huis van de Europese geschiedenis, Rue Belliard / Belliardstraat 135 in Brussel. De toegang tot het museum is gratis. Rondleidingen moeten minstens vier weken van tevoren via de website worden gereserveerd. Het museum is zeven dagen per week geopend. Website: historia-europa.ep.eu.